

ОМИТ - СЕЛО КОНТРАСТІВ

Омит - село давнє. Перші письмові відомості про нього відносяться до 16-го століття. Тоді це село мало незвичну назву - Хомутовичі. В кращі роки в Омиті проживали до пів тисячі жителів. За радянської епохи, пам'яттю про ті часи, коли над селом кружляв срібнокрилий залізний птах, було поле, де він приземлявся, яке і досі називають «аеродромом». Тут закінчується найдовша сільська вулиця, на краю котрої, по сусідству, через дорогу, господарювали Адам Куцевич та Антоніна Чернякович.

Баба Тоня була діловою, компанійною людиною. Пишу в минулому часі, бо цієї весни вона відійшла у вічність. Читачі газети, напевно, пригадують нарис про бабу Комісариху, котрий ми друкували на своїх сторінках кілька років тому. Так звали по вуличному її у селі. А її сусід Адам Куцевич в середині дев'яностих років навжився написати листа до президента Білорусі Олександра Лукашенка: «...візьміть нас до себе, бо до свого села із райцентру потрібно добиратись крізь нашу і вашу таможню. Дороги прямої від сусідніх Прикладник до нас немає!» - приблизно таке прохання було у тому листі. І, на диво, у скорому часі зробили шестикілометрову дорогу від Прикладник до Омита, котра обминала митні пункти пропуску. Ця дорога служить не тільки для жителів Омита, але й для мешканців Ніговищ та Горинич, котрі входять до складу Омит-

ретяним дахом. Сучасна цивілізаційна епоха і тут не забарилась.

Вся берегова зона під новими забудовами. Це, як називають місцеві, дачі тих, хто отримав у спадщину чи викупив ділянку під забудову. І, серед цих ошатних хатинок, дещо губляться традиційні оселі місцевих мешканців. Контраст разючий. Утім саме через присутність приїжджих дещо оживає розмірена, спокійна картина сьогоднішнього Омита. А ще - чекають місцеві жителі літа. У цю пору року - час масових відпусток, літніх канікул - завертають до батьківських осель діти та онуки. Село немов просипається, оживає. І тільки в замкнених хатах самотність. Як ото, у батьківській хаті Віктора Фрідріха.

Чоловіку вже під п'ятдесят. В Омиті народився. Швидкоплинно пролетіли дитячі і юначі роки. А далі доля закинула у Пінськ. Там тепер родина, сім'я, робота, друзі. Вже повмирили батьки і хата залишилась порожньою. Не продав її чоловік, як інші односельці. На вихідні та в свята повертається до рідних порогів, займається рибним промислом.

- І ловиться ще в Омитському озері риба? - запитую, бо вже чув від досвідчених рибалок, що цього року зовсім

◆ ЯК ЖИВЕШ, СЕЛО?

хвиль. Тут, на цьому дворі, для мене усе найрідніше. Моя хата тут, у своєму Омиті... - Так сентиментально відповідає чоловік.

Далі він веде і показує, як облаштував батьківську хату, подвір'я. Категорично проти фотографування, хоча відверто розповідає і розмірковує про усі тонкощі та особливості життя тут і там, у сусідній країні. З гордістю показує будиночок - лазню.

- Я її збудував із купленого в Гориничах хліва. Дерево ще міцне, довго простоїть, а значить - і баня нам послужить.

На перехресті доріг, якраз поруч автобусної зупинки, стоїть в Омиті обрічний хрест. Нещодавно спонсори, із тих, що обрали це село для відпочинку, змінили його із

Усе тут автохтонне, звичаєве, давнє. А берегова зона - під новими забудовами.

дерев'яного на металевий. Та ще й прикріпили до нього вирізьблені списа, кліщі, губку, драбину. Тобто усе те знаряддя, через застосування кот-

рого страждав Ісус Христос. Для місцевих жителів така атрибутика на хресті не звична. Тому звертались за роз'ясненням до священників - чи можна так прикрашати хреста? Тепер біля цього хреста збираються щовівторка. У цей день приїжджий підприємець із Мутвиці привозить крам для продажу. Люди,

котрі входять до складу Омитської сільради. Щоправда, гомоніли тоді омитці на дорожників: «Запізнилися ви із нею: село наше вимирає, хто по ній буде їздити?»

І справді, село відживає своє. На цій найдовшій вулиці, від центру і до колишнього аеродрому, колись і школа стояла, і ФАП поруч неї, і навіть колгоспний двоквартирний будиночок для приїжджих спеціалістів спорудили. Тепер на два десятки збережених хат, життя триває лише у кількох. Інші - з величезними замками на дверях. Навіть лелеки потроху покидають село. Хоча для них тут чи не найкраще у світі жити. Поруч - болото, озеро, ліс. Аж ні! Колись на весь Омит нарахував понад двадцять гнізд лелечих, тепер поглянув - і болем серце пройнялось: чому ж ви, чорногузи, покидаєте це село? Бо кожне друге гніздо на електричних стовпах порожнє.

Забудова Омита своєрідна. Можеш ходити однією вулицею, як по колу. А можна і заблукати поміж дворів, хлівів, прибудов, садків. Усе тут автохтонне, звичаєве, давнє. Щоправда, вже не зустрінеш у селі хатин під очеретяною покрівлею. Подорожуючи вулицями села, побачив одне обійстя, обнесене, як і в давнину, тином, сплетеним із болотної лози. Поруч - зведена затишна бесідка під оче-

мало риби у наших водоймах.

- Не ловиться у того, хто її не ловить, або не хоче ловити, - делікатно уникає відповіді Віктор.

- Що для вас Омит значить? Батьківська хата?

- Усе, що найцінніше маю, то воно тут, у цьому селі, на цьому подвір'ї. Живу в місті, а думками і душею завжди тут. Там відпочинок на балконі, біля телевізора, але хіба він повноцінний, коли ноги людські не ступають по траві. Коли людина не вдихає пахощів травневого саду, не прислухається до шепоту озерних

хоч у невеличкому гурті, побачать один одного. Церкви у селі ніколи не було, а до іншого села вже не сила доїхати. Тому святкують в Омиті й Великдень біля цього хреста. Він же і проводжає в останню дорогу кожного, хто помре.

Вже покидаючи село, помітив біля хреста одну постать, що обперлась на сапку. Старенька жіночка, повертаючись з городу, зупинилась чи то помолитись, чи то розглядала атрибутику на хресті. Життя, воно таке!

Андрій ВОЙТОВИЧ